

Wpływ pandemii COVID-19 na wybrane dziedziny życia w województwie świętokrzyskim w 2021 r.

18.07.2022 r.

 26,9%wzrost liczby zgonów
w porównaniu z 2019 r.

Pandemia COVID-19 wpłynęła na wszystkie dziedziny życia ludności. Jej bezpośrednim skutkiem był znaczny wzrost liczby zgonów, będący efektem zarówno działania wirusa, jak i okresowych utrudnień w dostępie do służby zdrowia. W związku z ogłoszeniem w Polsce 12 marca 2020 r. stanu zagrożenia epidemicznego (20 marca – stanu epidemii), wprowadzono szereg ograniczeń dotyczących prowadzenia działalności

gospodarczej i społecznej. W 2021 r. obostrzenia te były ograniczane. W rezultacie, pomimo że skutki pandemii pozostawały odczuwalne, to w większości dziedzin życia były mniejsze niż przed rokiem.

Wybrane elementy sytuacji demograficznej

Bezpośrednim efektem pandemii było przyspieszenie obserwowanych w latach poprzednich procesów depopulacyjnych. Na koniec 2021 r. liczba ludności w województwie świętokrzyskim obniżyła się do 1212,6 tys. i była 1,0% mniejsza niż przed rokiem. Spadek ten zwiększył się w porównaniu z rokiem poprzednim. Podobnie jak rok wcześniej był przy tym większy niż w skali kraju, gdzie wyniósł 0,5%. W porównaniu z 2019 r. (ostatnim rokiem przed pandemią) liczba ludności zmniejszyła się o 1,7%.

Ubytek ludności spowodowany został wysoką liczbą zgonów. W 2021 r. zmarło o 6,3% więcej osób niż w roku poprzednim, a w stosunku do 2019 r. liczba zgonów w świętokrzyskim zwiększyła o 26,9%. Wzrost na przestrzeni dwóch lat był w województwie zbliżony do notowanego w całej Polsce, wynoszącego 26,8%.

W 2021 r. zwiększona umieralność w świętokrzyskim w nieco wyższym stopniu uwidoczniła się wśród kobiet (odmiennie niż przed rokiem). Liczba zgonów w tej grupie w stosunku do 2019 r. wzrosła o 28,0%, podczas gdy liczba zmarłych mężczyzn zwiększyła się w tym okresie o 26,0%.

Zagrożenie dla życia wskutek zakażenia wirusem SARS COV-2 dotyczy w szczególności chorych w zaawansowanym wieku. Potwierdza to analiza liczby zgonów w województwie w poszczególnych grupach wieku. We wszystkich grupach powyżej 65 lat wzrost liczby zgonów w stosunku do 2019 r. przekraczał $\frac{1}{4}$ i wahał się od 27,1% wśród osób w wieku 80-84 lata do 46,2% w grupie 70-74 lata. Wśród osób młodszych znaczny wzrost wystąpił wśród czterdziestolatków. W 2021 r. liczba zgonów w grupie 40-49 lat była o 28,3% większa niż dwa lata wcześniej. Wśród osób w grupach wieku w przedziale 50-64 lata wzrost liczby zgonów nie przekraczał kilkunastu procent, natomiast wśród mieszkańców poniżej czterdziestego roku życia pandemia nie spowodowała znaczącego zwiększenia umieralności.

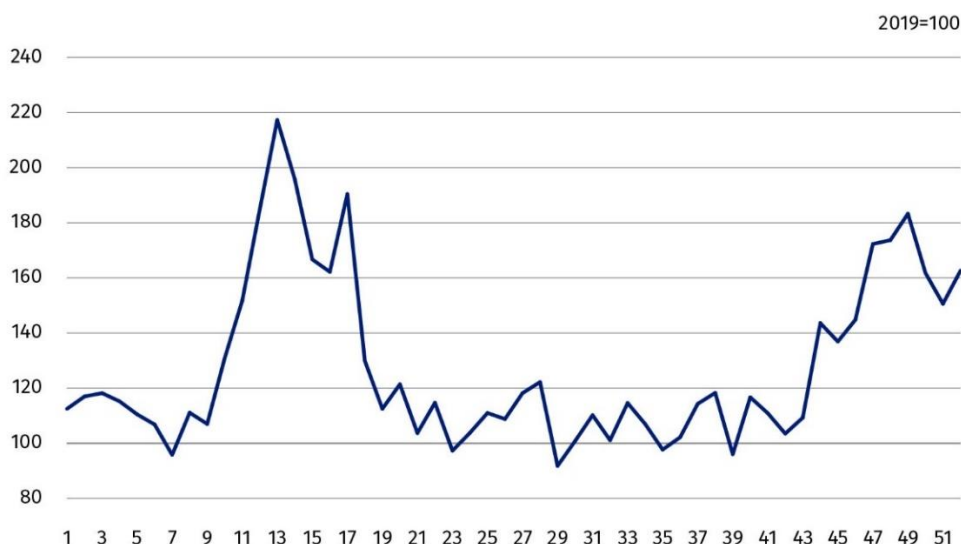
Odnotowano wzrost liczby zgonów zarówno w stosunku do roku poprzedniego, jak i 2019 r. Jego skala szczególnie wysoka była w grupie osób 65 lat i więcej. Duży wzrost śmiertelności wystąpił również w grupie 40-49 lat

Tabl. 1. Zgony według wieku

Wiek	2019	2020	2021	
	w osobach			2019=100
Ogółem	14494	17309	18400	126,9
0 lat	29	40	23	79,3
1-19	33	33	31	93,9
20-29	92	78	95	103,3
30-39	244	273	255	104,5
40-49	474	549	608	128,3
50-59	1155	1213	1282	111,0
60-64	1265	1418	1479	116,9
65-69	1593	1936	2051	128,8
70-74	1558	2007	2278	146,2
75-79	1485	1742	1914	128,9
80-84	2083	2632	2648	127,1
85 lat i więcej	4483	5388	5736	128,0

W 2021 r. wystąpiło jedynie pięć tygodni, w których zmarło mniej osób niż dwa lata wcześniej. Wzrost liczby zgonów w stosunku do 2019 r. był jednak nierównomiernie rozłożony. Na początku roku nie przekraczał kilkunastu procent. W marcu wzrost liczby zgonów zaczął się zwiększać. Jego szczyt osiągnięty został na przełomie marca i kwietnia, gdy w świętokrzyskim umierało dwukrotnie więcej osób niż dwa lata wcześniej. Po wyhamowaniu w miesiącach letnich, duży wzrost liczby zgonów ponownie odnotowano w listopadzie i grudniu.

Wykres 1. Zgony według tygodni w 2021 r.

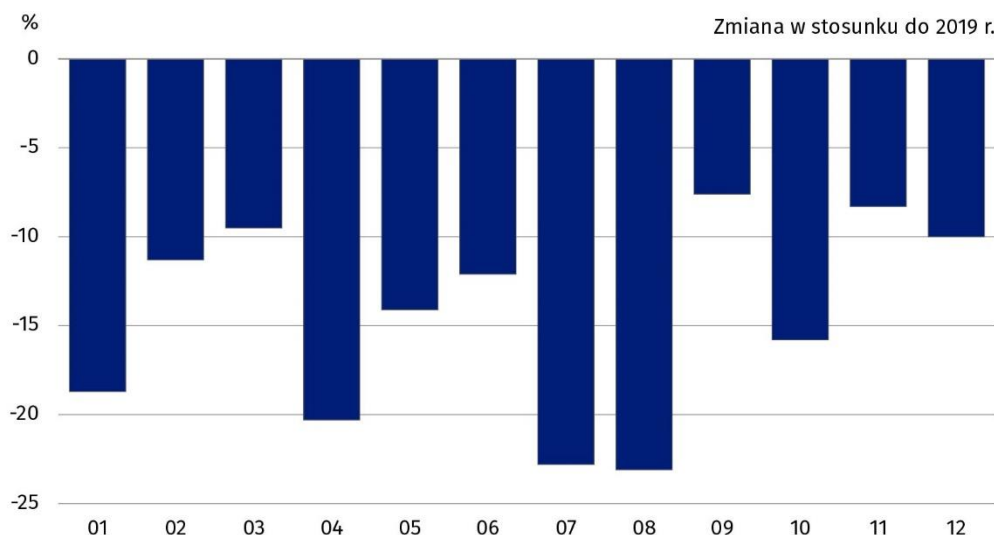
Wyższa niż przed rokiem liczba zgonów to przede wszystkim efekt jej wysokiej liczby wiosną 2021 r. (w 2020 r. pandemii w tym okresie jeszcze nie było). W drugiej połowie roku w świętokrzyskim zmarło mniej osób niż rok wcześniej.

Wzrost liczby zgonów w porównaniu z 2019 r. odnotowano we wszystkich powiatach. Obserwowano jednak znaczne zróżnicowanie terytorialne. Podobnie jak przed rokiem najwyższy wzrost wystąpił w starachowickim (o 33,8%) i kazimierskim (o 36,3%). Najmniejszy zaś w powiatach koneckim i pińczowskim, w których w 2021 r. zmarło odpowiednio o 18,0% oraz 18,6% więcej osób niż przed dwoma laty.

Efektem niepewności związanej z pandemią było w 2021 r. dalsze ograniczenie liczby urodzeń żywych. Na przestrzeni 12 miesięcy była ona o 8,1% mniejsza niż przed rokiem oraz o 14,7% niż dwa lata wcześniej. Duży spadek liczby urodzeń w stosunku do 2019 r. utrzymywał się na przestrzeni całego roku.

Na przestrzeni całego roku utrzymywał się spadek liczby urodzeń w stosunku do 2019 r.

Wykres 2. Urodzenia żywe według miesięcy w 2021 r.

Efektem wysokiego wzrostu liczby zgonów przy równoczesnej spadkowej tendencji w zakresie urodzeń było znaczne obniżenie przyrostu naturalnego. W 2021 r. przyrost naturalny w województwie świętokrzyskim wyniósł minus 9683 (wobec minus 4274 dwa lata wcześniej). W przeliczeniu na 1000 ludności przyrost naturalny obniżył się z minus 3,5 do minus 7,9 i był najniższy w Polsce.

Ograniczenie restrykcji związanych z organizacją zabaw weselnych przyczyniło się do wzrostu liczby małżeństw. W 2021 r. mieszkańcy województwa świętokrzyskiego zawarli 5,0 tys. związków małżeńskich, tj. o 19,1% więcej niż przed rokiem. Pomimo tego wzrostu liczba małżeństw w 2021 r. pozostała mniejsza niż dwa lata wcześniej (o 7,0%).

Liczba małżeństw w 2021 r. była znacznie większa niż przed rokiem, ale nadal kształtowała się poniżej poziomu z 2019 r.

Znacznie większą niż przed rokiem liczbę związków małżeńskich odnotowano we wszystkich powiatach. W rezultacie w pięciu powiatach przekroczyła ona poziom sprzed pandemii. Najwyższy wzrost liczby małżeństw w relacji do 2019 r. wystąpił w powiatach włoszczowskim (o 7,7%) i koneckim (o 7,3%). Poziomu sprzed dwóch lat nie osiągnięto natomiast w dziewięciu jednostkach tego szczebla samorządu terytorialnego, przy czym największy spadek odnotowano w m. Kielce (o 17,5%) oraz powiecie sandomierskim (o 15,1%).

Rok 2021 był kolejnym, w którym wzrosła liczba małżeństw rozwiązanych. W stosunku do roku poprzedniego zwiększyła się o 10,8% i w efekcie przekroczyła poziom sprzed dwóch lat o 27,3%. Wzrosła przy tym zarówno liczba małżeństw rozwiązanych przez śmierć jednego ze współmałżonków (o 30,6%), jak i przez rozwód (o 14,2%). W rezultacie przewaga małżeństw rozwiązanych nad zawartymi zwiększyła się w relacji do 2019 r. o 69,4%.

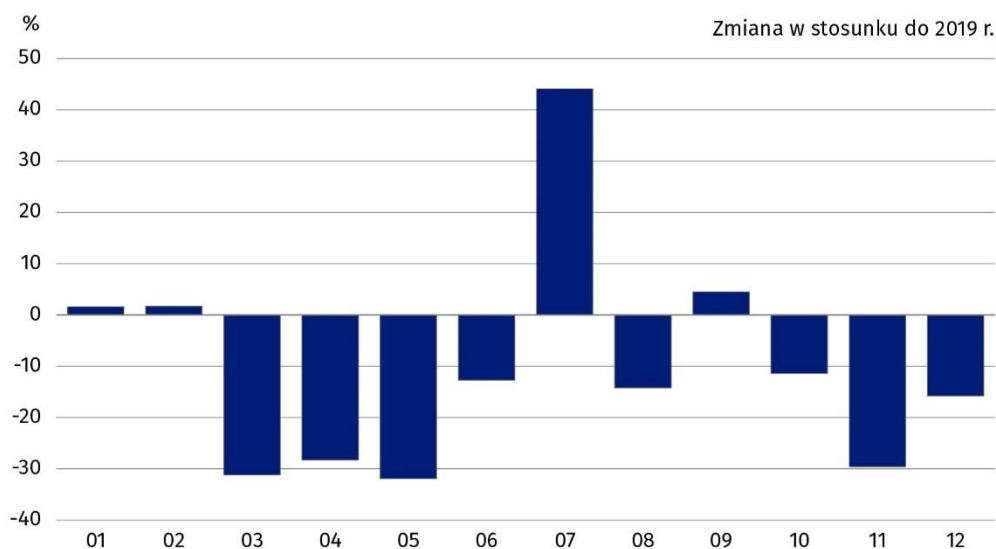
Tablica. 2. Bilans małżeństw

Małżeństwa	2019	2020	2021
	w osobach		
Zawarte	5354	4183	4981
Rozwiązane	7140	8197	9086
przez śmierć	5678	6830	7417
męża	4202	5098	5505
żony	1476	1732	1912
przez rozwód	1462	1367	1669
Różnica między małżeństwami zawartymi i rozwiązanymi ^a	-2782	-4706	-4713

a Po uwzględnieniu salda migracji zagranicznych i wewnętrznych osób pozostających w stanie małżeńskim.

Liczba zawieranych małżeństw skorelowana była z intensywnością pandemii, w tym w szczególności z poziomem wprowadzanych restrykcji przy organizacji uroczystości weselnych. Na początku roku wpływ wirusa był nieistotny. W okresie styczeń-luty liczba zawieranych związków małżeńskich była nieznacznie (o 1,7%) większa niż w 2019 r. Sytuacja zmieniła się w miesiącach wiosennych. Nasilająca się fala zachorowań oraz powrót obostrzeń sanitarnych przy organizacji wesel spowodował, że w okresie marzec-maj zawarto o 30,5% mniej małżeństw niż w 2019 r. W miesiącach letnich odnotowano ich ponowny wzrost. Efekt odłożenia ceremonii ślubnych uwidocznił się w lipcu, w którym liczba małżeństw przekroczyła poziom sprzed dwóch lat o 44,1%. Wraz z kolejną falą pandemii spadek liczby małżeństw ponownie się zwiększył. W okresie listopad-grudzień 2021 r. liczba zawartych związków małżeńskich była o 20,7% mniejsza niż dwa lata wcześniej.

Wykres 3. Małżeństwa według miesięcy w 2021 r.

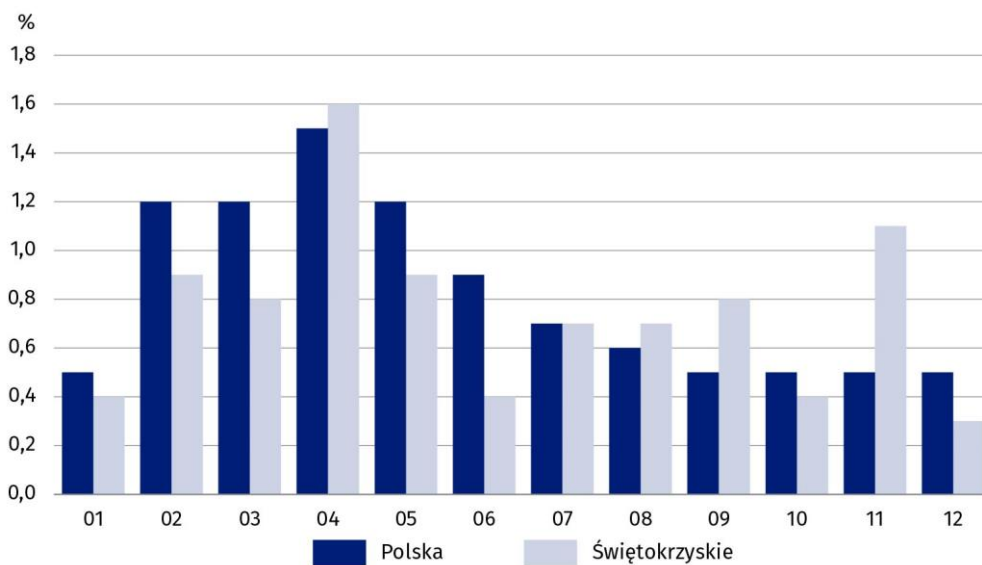

Działalność gospodarcza i rynek pracy

Wpływ pandemii COVID-19 na działalność przedsiębiorstw w województwie świętokrzyskim był znacznie mniejszy niż przed rokiem. Udział podmiotów, które złożyły meldunek DG1 i wskazały ją jako czynnik wywołujący istotne zmiany w prowadzeniu działalności gospodarczej, wahał się w kolejnych miesiącach 2021 r. od 0,3% do 1,6%, podczas gdy rok wcześniej oscylował między 1,3% a 8,1%. Podobnie jak w 2020 r. najczęściej jako przyczynę zmian w działalności gospodarczej związanej z COVID-19 wskazywano zmianę liczby zamówień.

Udział podmiotów doświadczających skutków COVID-19 przez większość roku pozostawał w świętokrzyskim nieco mniejszy niż średnio w kraju. W całej Polsce odsetek jednostek, które raportowały zmiany spowodowane pandemią w okresie styczeń-grudzień 2021 r. kształtował się między 0,5% a 1,5%.

Wykres 4. Udział jednostek zgłaszających zmiany spowodowane COVID-19^a w 2021 r.

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Wprowadzone przepisami prawa rozwiązania zapobiegające i przeciwdziałające rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-CoV-2 oraz zwalczające wywołaną nim chorobę odnosiły się także do rynku pracy. Wśród nich były m.in. umożliwienie wykonywania pracy poza miejscem jej stałego wykonywania, czyli praca zdalna, jak również korzystanie z wynagrodzenia za czas choroby lub zasiłku chorobowego z powodu objęcia kwarantanną lub izolacją.

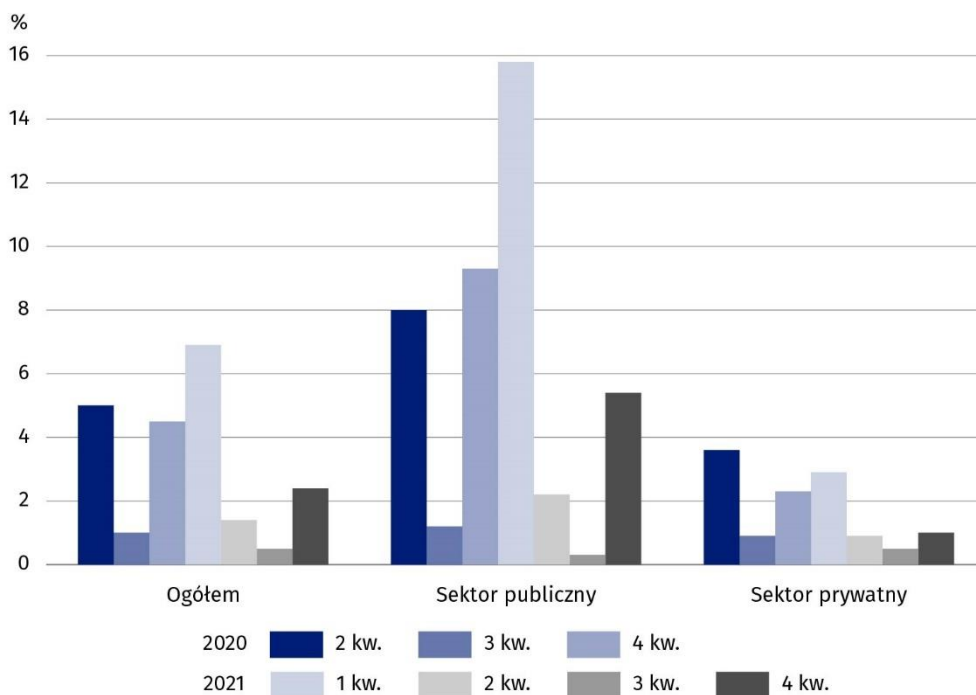
Udział osób, które pracowały zdalnie w związku z sytuacją epidemiczną w ogólnej liczbie pracujących objętych badaniem „Popyt na pracę” w województwie świętokrzyskim, podlegał wahaniom w zależności od natężenia pandemii. W pierwszym kwartale notowany był jego wzrost (z 4,5% na początku roku do 6,9% na koniec marca). Kolejne półrocze przyniosło wyraźny spadek udziału osób pracujących zdalnie (do 0,5% we wrześniu). Wzrost zachorowań w ostatnim kwartale przyczynił się do ponownego zwiększenia zainteresowania tego typu pracą. Pomimo to na koniec grudnia 2021 r. udział osób, które pracowały zdalnie, pozostał prawie dwa razy mniejszy niż na początku roku i wyniósł 2,4%.

Wykorzystanie pracy zdalnej (podobnie jak przed rokiem) zdecydowanie wyższe było w sektorze publicznym. W okresie największego zainteresowania taką formą pracy (na koniec marca 2021 r.) zdalnie pracowało 15,8% pracowników tego sektora, podczas gdy w prywatnym było to 2,9%.

W obydwu sektorach własności udział osób pracujących zdalnie znacznie obniżył się na przestrzeni roku. W sektorze publicznym na koniec 2021 r. wyniósł 5,4%, wobec 9,3% rok wcześniej, podczas gdy w prywatnym zmniejszył się z 2,3% do 1,0%.

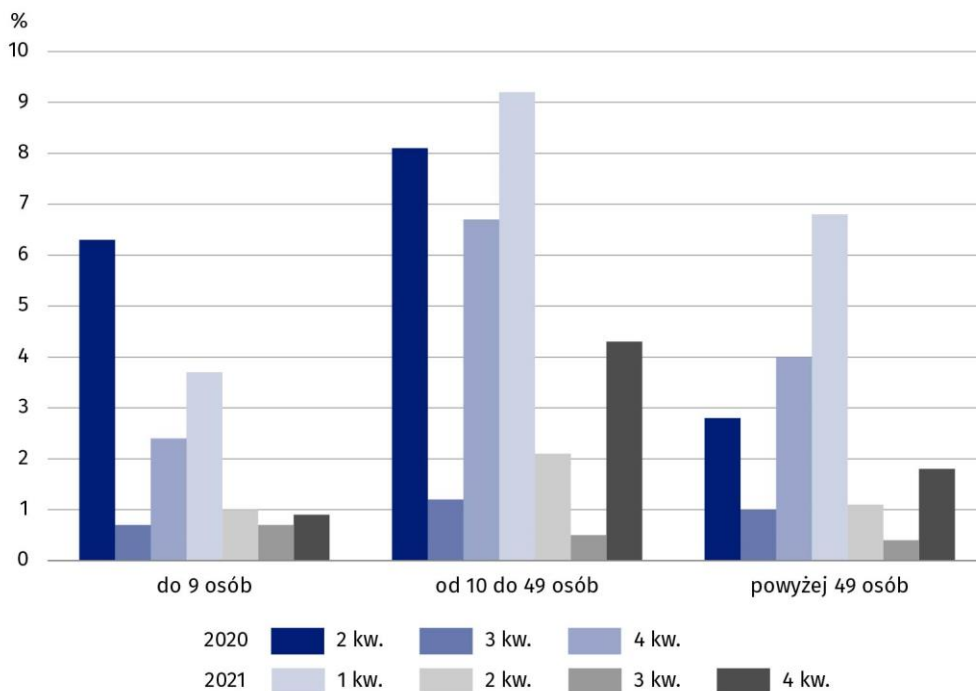
Wykorzystanie pracy zdalnej skorelowane było z natężeniem pandemii

Wykres 5. Udział pracujących, którzy w związku z sytuacją epidemiczną pracowali zdalnie według sektorów własności
Stan na koniec kwartału

Spadek wykorzystania pracy zdalnej widoczny był niezależnie od wielkości firmy. Najwyższy odsetek pracujących zdalnie utrzymał się w jednostkach zatrudniających od 10 do 49 osób. Udział takich osób zmniejszył się w podmiotach tej wielkości z 6,7% na koniec grudnia 2020 r. do 4,3% rok później. W podmiotach powyżej 49 pracujących odsetek pracujących zdalnie obniżył się w tym okresie z 4,0% do 1,8%, a w podmiotach małych (do 9 pracujących) – z 2,4% do 0,9%.

Wykres 6. Udział pracujących, którzy w związku z sytuacją epidemiczną pracowali zdalnie według liczby pracujących
Stan na koniec kwartału

W celu ograniczenia rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej wprowadzone zostały formy czasowego odosobnienia ze względu na podejrzenie zakażenia, między innymi w postaci kwarantanny oraz izolacji. W województwie świętokrzyskim pracujący, którzy według stanu na 31 grudnia 2021 r. korzystali z wynagrodzenia za czas choroby lub zasiłku chorobowego z powodu objęcia kwarantanną lub izolacją stanowili 1,7% ogółu pracujących (wobec 2,3% rok wcześniej). Udział ten w dalszym ciągu pozostawał mniejszy niż średnio w kraju, gdzie w analogicznym okresie obniżył się z 3,0% do 2,1%.

Podobnie jak w przypadku pracy zdalnej kwarantanną lub izolacją najczęściej obejmowani byli pracownicy firm zatrudniających 10-49 osób. Na koniec 2021 r. stanowili oni 2,4% ogółu pracujących w podmiotach tej wielkości. W przedsiębiorstwach do 9 pracujących udział osób korzystających z wynagrodzenia za czas choroby lub zasiłku chorobowego z powodu objęcia kwarantanną lub izolacją wyniósł 2,2%, a w grupie firm powyżej 49 pracujących – 1,1%.

Jednym ze sposobów na ograniczenie skutków pandemii jest zawieszenie działalności gospodarczej. Skorzystać z niego mogą przedsiębiorcy niezatrudniający pracowników, a także przedsiębiorcy, których pracownicy przebywają na urlopie macierzyńskim lub wychowawczym. W okresie zawieszenia wykonywania działalności gospodarczej nie ma obowiązku opłacania składek ZUS oraz zaliczek na podatek dochodowy. Nie jest również konieczne składanie deklaracji ZUS i VAT.

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. w województwie świętokrzyskim do rejestru REGON wpisanych było 14,0 tys. podmiotów z zawieszoną działalnością. Na przestrzeni dwóch lat ich liczba zwiększyła się o 21,7%. Najwyższy wzrost podmiotów z zawieszoną działalnością odnotowano w obsłudze rynku nieruchomości (o 35,0%), dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 30,5%) oraz pozostałej działalności usługowej (o 30,3%).

Ochrona zdrowia

W 2021 r. wskutek wprowadzonych obostrzeń sanitarnych i związanych z tym dodatkowych procedur, w dalszym ciągu utrzymywały się utrudnienia w dostępie do służby zdrowia. W porównaniu z rokiem poprzednim uległy one jednak zmniejszeniu. Liczba porad udzielonych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (bez porad w izbach przyjęć szpitali ogólnych) wyniosła w województwie świętokrzyskim 8970,0 tys. i była o 9,6% większa niż przed rokiem. Pomimo tego wzrostu pozostała na poziomie niższym niż w 2019 r. (o 6,8%). Spadek ten był większy niż w skali kraju, gdzie w ciągu dwóch lat wyniósł 2,8%.

Znacznie zmalała w świętokrzyskim liczba porad stomatologicznych. W 2021 r. udzielono ich o 14,3% mniej niż dwa lata wcześniej. Spadek liczby porad lekarskich był w tym czasie wyraźnie mniejszy i wyniósł 6,0%. W grupie porad lekarskich duży ubytek dotyczył porad specjalistycznych, który wyniósł 7,8%. W ramach podstawowej opieki zdrowotnej zrealizowano natomiast o 3,3% mniej porad niż w 2019 r.

Pandemia utrudniła dostęp do podstawowych świadczeń zdrowotnych. W relacji do 2019 r. zmalała m.in. liczba porad udzielonych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. Mnie było także korzystających z leczenia uzrowiskowego

Tablica. 3. Porady udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej^a

Porady	2019	2020	2021	
	w tys.			2019=100
Ogółem	9622,6	8185,8	8970,0	93,2
Lekarskie	8761,6	7566,3	8232,1	94,0
w tym specjalistyczne	3023,0	2478,5	2795,0	92,2
Stomatologiczne	861,0	619,5	737,9	85,7

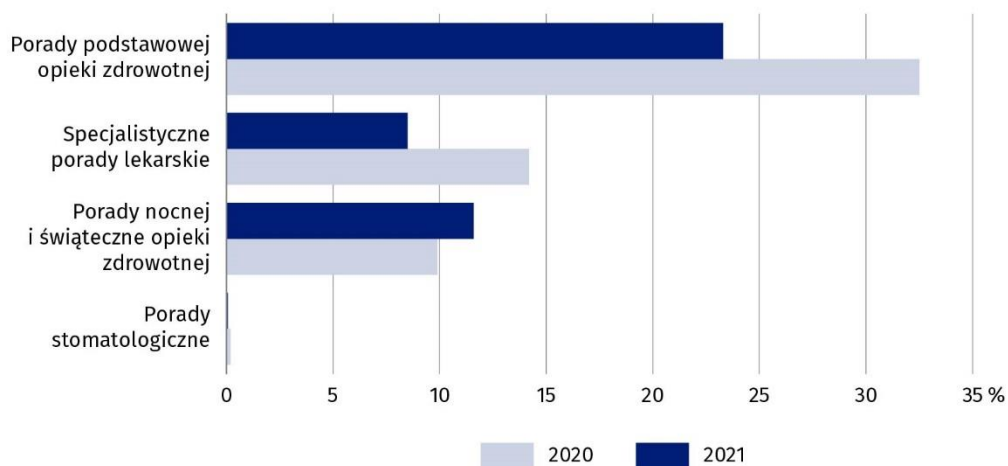
^a Bez porad udzielonych w izbach przyjęć szpitali ogólnych.

W związku z utrzymywaniem się stanu epidemii, w 2021 r. nadal często (choć rzadziej niż przed rokiem) wykorzystywano szczególne rozwiązanie świadczenia usług medycznych związane z funkcjonowaniem teleporad¹. W ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w tej formie zrealizowano 1488,9 tys. porad, tj. o 24,7% mniej niż w 2020 r. Udział teleporad na przestrzeni roku wyraźnie się zmniejszył. W 2021 r. stanowiły one 16,6% ogółu porad udzielonych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, wobec 24,1% przed rokiem.

Zdecydowanie najczęściej teleporady wykorzystywane były w ramach podstawowej opieki zdrowotnej², gdzie w 2021 r. w ten sposób zrealizowano 1235,5 tys. porad lekarskich. Udział teleporad w całkowitej liczbie porad podstawowej opieki zdrowotnej zmniejszył się jednak w ciągu roku z 32,5% do 23,3% ogółu. Znacznie rzadziej tę formę świadczenia usług wykorzystywano również w opiece specjalistycznej, gdzie w 2021 r. porady świadczone na odległość stanowiły 8,5% wszystkich porad (wobec 14,2% w 2020 r.). Wzrost udziału teleporad odnotowano jedynie w grupie porad nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej, w 2021 r. stanowiły one 11,6% ogółu (wobec 9,9% rok wcześniej). Podobnie jak przed rokiem zdecydowanie najrzadziej tę formę świadczenia usług wykorzystywano w stomatologii. W 2021 r. liczba teleporad udzielonych przez lekarzy dentyistów wyniosła niespełna 0,04% ogółu porad stomatologicznych.

Znaczną część porad podstawowej opieki zdrowotnej świadczone na odległość w formie teleporad, ale ich udział zmniejszył się na przestrzeni roku

Wykres 7. Udział teleporad w poradach ambulatoryjnych według rodzaju porad

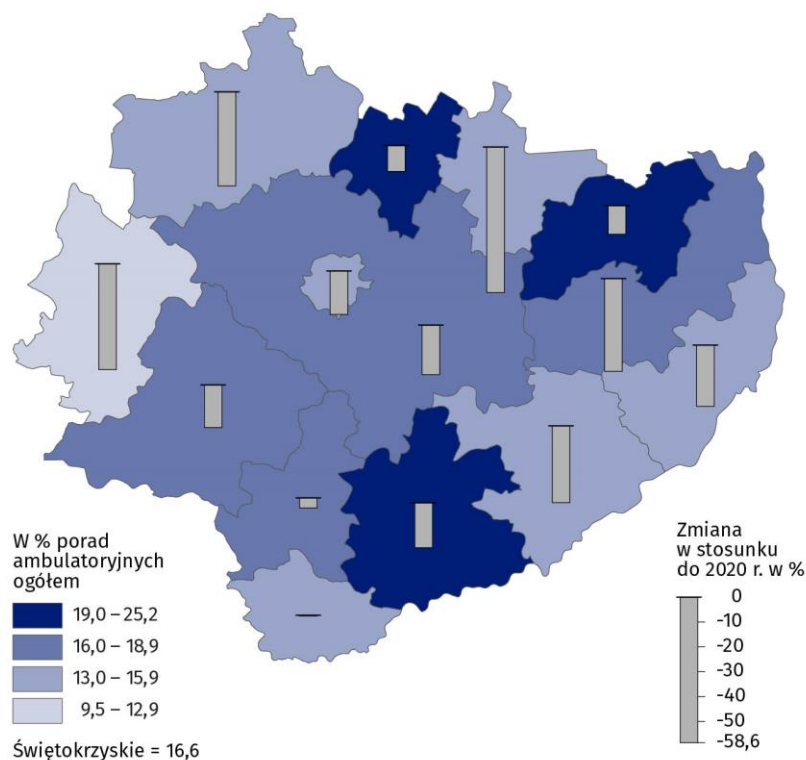
Liczba udzielonych teleporad zmniejszyła się w skali roku we wszystkich powiatach. Spadek ten charakteryzował się jednak znacznym zróżnicowaniem. Największy był w powiatach starachowickim (o 58,6%) i włoszczowskim (o 42,6%), natomiast najmniejszy w kazimierskim (o 0,3%) i pińczowskim (o 4,0%).

W 2021 r. stosunkowo najczęściej świadczenia na odległość udzielane były w powiecie ostrowieckim, w którym teleporady stanowiły 25,2% porad udzielonych w trybie ambulatoryjnym, a także buskim (22,8%) i skarżyskim (21,3%). W efekcie znacznego spadku na przestrzeni roku stosunkowo najrzadziej wykorzystywane były one natomiast we włoszczowskim (9,5%) i starachowickim (13,6%).

¹ Teleporada to porada medyczna lub psychologiczna realizowana na odległość z wykorzystaniem połączenia telefonicznego lub innych systemów teleinformatycznych.

² Bez teleporad udzielonych w placówkach podległych Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Mapa 1. Teleporady w 2021 r.

Pomimo poprawy w 2021 r. efektywność działania jednostek systemu ratownictwa medycznego pozostała mniejsza niż przed pandemią. W ramach medycznych czynności ratunkowych w województwie świętokrzyskich 60 jednostek systemu ratownictwa medycznego wykonało o 10,7% mniej wyjazdów na miejsce zdarzenia niż przed dwoma laty (112,2 tys.). W nieco większej skali zmalała liczba osób, którym ratownicy udzielili pomocy (o 10,8% - do 112,3 tys.). Znacznie zmniejszyła się również populacja osób, którym świadczenia zdrowotne udzielono w trybie ambulatoryjnym, tj. w szpitalnym oddziale ratunkowym lub izbie przyjęć. W 2021 r. była o 35,8% mniejsza niż dwa lata wcześniej i wyniosła 104,5 tys. Pozytywem była natomiast zdecydowanie większa niż w 2019 r. liczba osób leczonych w szpitalnych oddziałach ratunkowych (wzrost o 68,0% - do 49,9 tys.).

Znacznemu ograniczeniu uległa działalność zakładów lecznictwa uzdrowiskowego. W związku z wystąpieniem stanu epidemii COVID-19 w latach 2020-2021 wprowadzono czasowe ograniczenia wykonywania działalności leczniczej, polegające na zaprzestaniu udzielania świadczeń w zakresie lecznictwa uzdrowiskowego oraz rehabilitacji leczniczej (od 14 marca do 14 czerwca 2020 r. oraz od 24 października 2020 r. do 10 marca 2021 r.). Krótszy niż przed rokiem okres, w którym nie udzielano świadczeń przełożył się na większą liczbę pacjentów/kuracjuszy leczonych w zakładach uzdrowiskowych i stacjonarnych zakładach rehabilitacji leczniczej w województwie świętokrzyskim. W stosunku do roku poprzedniego zwiększyła się ona o 56,1% i wyniosła 64,1 tys. Pomimo tego wzrostu liczba pacjentów/kuracjuszy pozostała znacznie mniejsza niż w 2019 r. (o 28,8%). Duży spadek na przestrzeni dwóch lat odnotowano zarówno w grupie leczonych w trybie stacjonarnym (o 25,3%), jak i ambulatoryjnie (o 53,4%).

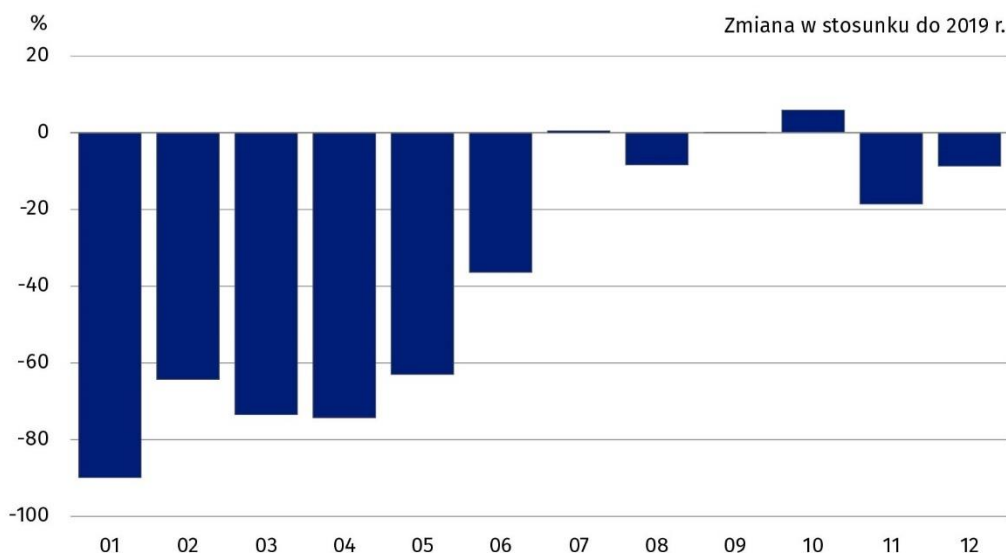
Pomimo poprawy, do stanu sprzed pandemii nie powróciła również aktywność Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa. W 2021 r. liczba krwiodawców w województwie świętokrzyskim wyniosła 16,8 tys. i była o 9,0% większa niż przed rokiem, ale o 8,6% mniejsza niż w 2019 r. Podobną tendencję odnotowano w przypadku liczby donacji (pobrań krwi lub jej składnika do celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych), która była o 14,8% większa niż przed rokiem, ale o 4,9% mniejsza niż przed dwoma laty.

Turystyka

Turystyka należała do sektorów bezpośrednio dotkniętych skutkami pandemii COVID-19. Obowiązujące w 2021 r. obostrzenia w zakresie funkcjonowania działalności bazy noclegowej były jednak mniej restrykcyjne niż rok wcześniej, w wyniku czego ogólna liczba turystów zwiększyła się w porównaniu z 2020 r. W ciągu dwunastu miesięcy 2021 r. z bazy noclegowej skorzystało w województwie świętokrzyskim 441,3 tys. osób, tj. o 31,7% więcej niż przed rokiem. Wzrost liczby turystów widoczny był przez większą część roku. Wyjątkiem był okres styczeń-marzec 2021 r., w którym odnotowano spadek.

Pomimo zwiększenia ruchu turystycznego w skali roku, liczba korzystających z noclegów była w świętokrzyskim o 32,8% mniejsza niż dwa lata wcześniej. Do tego spadku przyczyniło się przede wszystkim pierwsze półrocze. W drugiej połowie roku, w związku ze znoszeniem obostrzeń, sytuacja znacznie się poprawiła. W okresie tym odnotowano trzy miesiące, w których liczba korzystających z noclegów przekroczyła poziom sprzed pandemii. W efekcie, pomimo zwiększonej liczby zachorowań w ostatnich dwóch miesiącach, spadek natężenia ruchu turystycznego był znacznie mniejszy niż w pierwszym półroczu. O ile w okresie styczeń-czerwiec 2021 r. liczba korzystających z noclegów była o 63,7% mniejsza niż przed dwoma laty, to w drugim półroczu zmniejszyła się tylko o 4,4%.

Wykres 8. Korzystający z obiektów noclegowych według miesięcy w 2021 r.

Podobnie jak przed rokiem znacznie głębszy spadek natężenia ruchu turystycznego dotyczył przybyszów z zagranicy. Ich liczba w 2021 r. wyniosła 17,2 tys., tj. o 60,1% mniej niż w 2019 r. W grupie Polaków spadek był prawie dwukrotnie mniejszy i wyniósł 30,8%. W rezultacie udział turystów zagranicznych wśród korzystających z noclegów zmniejszył się w ciągu dwóch lat z 6,6% do 3,9%.

Efektom mniejszego ruchu turystycznego był również znacznie niższy stopień wykorzystania miejsc noclegowych. W 2021 r. wyniósł 28,1%, wobec 33,7% dwa lata wcześniej.

Spadek liczby turystów objął wszystkie typy obiektów funkcjonujące w ostatnim roku przed pandemią. Znacznie mniej było m.in. osób przebywających w motelach (o 78,4%), pokojach gościnnych (o 52,7%) oraz kwaterach agroturystycznych (o 51,7%). Najmniejszy spadek wystąpił natomiast w zespołach domków turystycznych, w których nocleg spędziło o 8,3% mniej osób niż przed rokiem oraz w ośrodkach wczasowych (o 13,0%).

Niewielki wpływ pandemii na zespoły domków turystycznych oraz ośrodki wczasowe wynikał m.in. z charakteru tych obiektów. Ich działalność koncentruje się w miesiącach letnich, w których restrykcje były znacznie zmniejszone. Dla porównania turyści przebywający w zespołach domków turystycznych oraz ośrodkach wczasowych od czerwca do września 2021 r. stanowili odpowiednio 88,6% i 72,4% ogółu korzystających z noclegów w ciągu roku, przy średniej dla wszystkich obiektów w województwie wynoszącej 55,0% (w 2019 r. odpowiednio: 86,9%, 58,1% i 41,9%).

Liczba korzystających z noclegów była większa niż przed rokiem ale mniejsza niż w 2019 r.

Spadek liczby turystów znacznie większy był wśród cudzoziemców

Tablica 4. Korzystający z noclegów według wybranych obiektów noclegowych^a

Rodzaj obiektów	Korzystający				Udzielone noclegi			
	2019	2020	2021		2019	2020	2021	
	w liczbach bezwzględnych			2019 =100	w liczbach bezwzględnych			2019 =100
Ogółem	656343	335217	441320	67,2	1940127	1041460	1403343	72,3
Obiekty hotelowe	528040	273983	354737	67,2	1104362	627913	836774	75,8
Hotele	480138	251412	329751	68,7	1017345	577474	779676	76,6
Motele	9827	3437	2124	21,6	11514	5921	3123	27,1
Pensjonaty	22018	8284	11763	53,4	48298	23149	32334	66,9
Inne obiekty hotelowe	16057	10850	11099	69,1	27205	21369	21641	79,5
Pozostałe obiekty	128303	61234	86583	67,5	835765	413547	566569	67,8
w tym:								
Schroniska młodzieżowe ^b	17625	5836	8823	50,1	45001	16442	22998	51,1
Ośrodki wczasowe	23817	11946	20721	87,0	93527	51846	86514	92,5
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	11003	4172	5838	53,1	31618	11312	18485	58,5
Zespoły domków turystycznych	2149	2064	1971	91,7	20114	10609	9122	45,4
Zakłady uzdrowiskowe	36427	16691	26005	71,4	539084	256311	361226	67,0
Pokoje gościnne	12823	4843	6064	47,3	29244	15769	15721	53,8
Kwatery agroturystyczne	7115	3066	3438	48,3	19843	12126	15413	77,7

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Łącznie ze szkolnymi schroniskami młodzieżowymi.

Znacznie mniejsza niż przed dwoma laty liczba turystów spowodowała spadek liczby udzielonych noclegów. Na przestrzeni 2021 roku wyniosła ona 1403,3 tys. i zmniejszyła się o 27,7%, w tym w grupie turystów zagranicznych zmalała o 54,0%. Duży spadek liczby udzielonych noclegów odnotowano w motelach (o 72,9%), zespołach domków turystycznych (o 54,6%) i schroniskach młodzieżowych, łącznie ze szkolnymi schroniskami młodzieżowymi (o 48,9%).

Kultura

W 2021 r. podmioty kultury, w związku z trwającym w Polsce stanem epidemii, nadal funkcjonowały w warunkach czasowych ograniczeń. Obostrzenia w działalności podmiotów kultury miały różny zakres i formy, ale w porównaniu z rokiem wcześniejszym były mniej restrykcyjne.

Ograniczenie obostrzeń przyczyniło się do zwiększenia liczby przedstawień i koncertów organizowanych na terenie województwa świętokrzyskiego przez teatry i instytucje muzyczne. W 2021 r. wyniosła ona 616 (wobec 538 przed rokiem oraz 1890 w 2019 r.). Pomimo wzrostu aktywności teatrów i instytucji muzycznych, liczba widzów/słuchaczy w dalszym ciągu się zmniejszała. W 2021 r. obniżyła się do 69,0 tys. (o 25,6% mniej niż przed rokiem oraz o 73,5% mniej niż przed dwoma laty).

Na przestrzeni dwóch lat głęboki spadek wystąpił niezależnie od rodzaju organizatora. Największy odnotowano w przypadku koncertów organizowanych przez filharmonię, których liczba słuchaczy zmniejszyła się w tym okresie o 82,2%. Liczba widzów spektakli teatrów zmalała o 67,2%, teatrów muzycznych – o 34,2%, a zespołów pieśni i tańca – o 33,8%.

Duże zmiany odnotowano wśród innych form działalności realizowanych przez teatry i instytucje muzyczne. Próba dotarcia do widza była (podobnie jak przed rokiem) znacznie szersza niż przed pandemią oferta seansów filmowych. W 2021 r. zorganizowano ich 50, wobec 3 w 2019 r. Efektem był duży wzrost liczby ich uczestników. W 2021 r. w seansach filmowych organizowanych przez teatry i instytucje muzyczne wzięło udział 2,7 tys. osób (o 43,7% więcej niż w 2019 r.). Z kolei z cieszącym się dwa lata wcześniej zdecydowanie największą popularnością warsztatach skorzystało 2,1 tys. osób (spadek o 81,8%).

W województwie świętokrzyskim działalność kin stałych pozostawała ograniczona, choć w mniejszym stopniu niż przed rokiem. W 2021 r. odbyło się w nich 29,6 tys. seansów (o 38,7% mniej niż w dwa lata wcześniej), które obejrzało 571,7 tys. widzów (spadek o 56,2%). Zdecydowanie zmalała również przeciętna frekwencja na jednym seansie, która wyniosła 19 osób (27 – w 2019 r.).

Skala spadku liczby widzów malała wraz z wielkością obiektu. Najmniejsza była w multipleksach, w których filmy obejrzało o 40,2% mniej osób niż przed 2019 r. Liczba widzów minipleksów zmniejszyła się o 55,6%, natomiast w mniejszych kinach spadek wyniósł 67,7%.

Równoległe z projekcjami filmowymi, znacznie zmniejszyło się uczestnictwo w różnego rodzaju wydarzeniach kulturalnych, obejmujących: odczyty, prelekcje, spotkania, imprezy muzyczne, koncerty i imprezy plenerowe. Przyczyniła się do tego przede wszystkim znacznie mniejsza liczba osób biorących udział w organizowanych przez kina odczytach, spotkaniach i prelekcjach, która w ciągu dwóch lat zmalała o 95,1% (do 0,2 tys.). Na przeciwnym biegunie znalazły się imprezy plenerowe. W 2021 r. cieszyły się one największą popularnością wśród widzów, a liczba uczestników imprez tego typu wzrosła o 124,7% (do 0,4 tys. osób).

W 2021 r. w województwie świętokrzyskim znacznie zmniejszył się negatywny wpływ pandemii na organizację imprez masowych. Ich liczba wyniosła 96, tj. o 140,0% więcej niż przed rokiem. Wyraźnie zwiększyła się również liczba ich uczestników. W 2021 r. w imprezach masowych udział wzięło 493,0 tys. osób, tj. o 121,4% więcej niż przed rokiem. Pomimo tak dużego wzrostu zarówno liczba imprez masowych, jak i ich uczestników pozostała wyraźnie mniejsza niż w 2019 r. – odpowiednio o 57,0% i 27,3%.

Spadek liczby imprez masowych na przestrzeni dwóch lat dotyczył zarówno wydarzeń artystyczno-rozrywkowych (z 113 do 45), jak i sportowych (z 110 do 51). Inaczej kształtowały się tendencje w zakresie uczestnictwa. Spadek odnotowano jedynie w przypadku imprez artystyczno-rozrywkowych. Liczba osób biorących w nich udział zmniejszyła się w ciągu dwóch lat o 60,0%, podczas gdy suma uczestników wydarzeń sportowych była o 6,0% większa niż w 2019 r.

Znacznie mniejszą niż przed pandemią liczbę imprez masowych odnotowano niezależnie od sposobu organizacji. W ciągu dwóch lat liczba imprez w obiekcie zamkniętym zmalała z 94 do 33, a otwartym – z 129 do 63.

Podobnie jak przed rokiem prawie nie organizowano imprez masowych ze wstępem wolnych. W 2021 r. uczestniczyło w nich jedynie 28,0 tys. osób (o 85,1% mniej niż dwa lata wcześniej). W grupie uczestników imprez płatnych spadek był znacznie mniejszy. Ich liczba zmalała o 5,0% (do 464,8 tys.).

W większości rodzajów działalności kulturalnej liczba korzystających zmniejszyła się w relacji do 2019 r. Wyjątkiem były galerie sztuki, z których oferty skorzystało znacznie więcej osób niż przed dwoma laty

Pandemia znacząco wpłynęła na działalność muzeów i oddziałów muzealnych. Wprowadzane ograniczenia oraz czasowe zamknięcie tego typu placówek przyczyniły się do dużego spadku liczby zwiedzających. W 2021 negatywny efekt pandemii został jednak ograniczony. Liczba zwiedzających zwiększyła się w skali roku o 70,0% i wyniosła 347,5 tys. Pomimo tego wzrostu pozostała o 45,8% mniejsza niż w 2019 r.

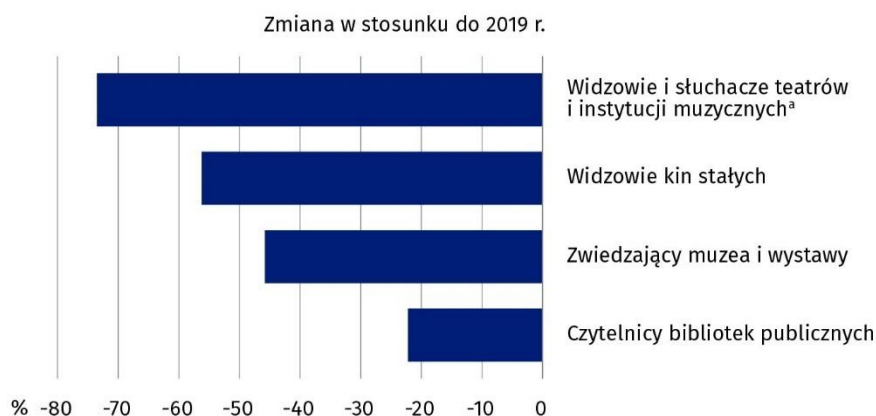
Poza działalnością wystawienniczą muzea realizowały różne formy działalności oświatowej. Ich skala również nie osiągnęła wielkości sprzed pandemii. W 2021 r. w ramach działalności oświatowej muzea zorganizowały 1232 imprezy tego typu, w których uczestniczyło 121,3 tys. osób (w 2019 r. odpowiednio 4850 i 233,8 tys.). Podobnie jak przed dwoma laty zdecydowanie najwięcej osób uczestniczyło w imprezach plenerowych (75,6% ogółu), ale udział ten znacznie się zwiększył. Dla porównania w 2019 r. w imprezach plenerowych wzięło udział 44,1% ogółu uczestników imprez oświatowych organizowanych przez muzea.

Odmienne niż przed rokiem negatywnego wpływu pandemii nie obserwowano w przypadku galerii. W 2021 r. świętokrzyskie galerie i salony sztuki zorganizowały w Polsce 93 wystawy. W porównaniu z 2019 r. liczba wystaw krajowych zmniejszyła się o 20. Pomimo to liczba odwiedzających ponad 18-krotnie przekroczyła poziom sprzed dwóch lat osiągając 713,6 tys.

Obawy części mieszkańców oraz wprowadzane w związku z pandemią obostrzenia utrudniły działalność świętokrzyskich bibliotek. W 2021 r. nie odnotowano powrotu mieszkańców do placówek tego typu. Liczba czytelników bibliotek publicznych wyniosła 120,4 tys. i zmniejszyła się zarówno w stosunku do roku poprzedniego (o 4,8%), jak i 2019 (o 22,2%). Pomimo wzrostu w ciągu ostatniego roku (o 15,3%), mniejsza niż dwa lata wcześniej pozostała również liczba wypożyczeń (o 15,8%).

Znaczny spadek czytelnictwa bibliotecznego dotyczył nie tylko bibliotek publicznych, ale również pozostałych placówek tego typu. W 2021 r. w bibliotekach innych niż publiczne liczba czytelników wyniosła 11,9 tys. i w stosunku do 2019 r. zmalała o 44,1%. Znacznie mniejsza była także liczba udostępnień ich księgozbioru, choć podobnie jak w przypadku bibliotek publicznych w ciągu ostatniego roku odnotowano poprawę. W stosunku do 2019 r. w bibliotekach innych niż publiczne liczba wypożyczeń na zewnątrz zmniejszyła się o 39,6%, a na miejscu o 57,0%.

Wykres 9. Odwiedzający wybrane placówki kultury w 2021 r.

a Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

Negatywne konsekwencje pandemii w dalszym ciągu widoczne były w działalności centrów kultury, domów, ośrodków kultury, klubów i świetlic. W 2021 r. placówki te zorganizowały 3927 imprez (o 36,4% mniej niż w 2019 r.). Spadkowi liczby imprez towarzyszył duży ubytek liczby ich uczestników. W ciągu dwóch lat zmalała ona o 38,5% i wyniosła 767,6 tys. Największy spadek wystąpił w przypadku warsztatów oraz festiwali i przeglądów, w których udział wzięło odpowiednio o 86,0% i 74,9% mniej osób niż w 2019 r. Więcej niż dwa lata wcześniej uczestników odnotowano jedynie na wystawach, które obejrzało prawie czterokrotnie więcej osób niż dwa lata wcześniej.

Zmalała liczba członków kół (klubów) prowadzonych w centrach kultury, domach, ośrodkach kultury, klubach i świetlicach. W 2021 r. ich liczba wyniosła 8,6 tys. i była o 55,7% mniejsza niż przed dwoma laty. Znacznie ograniczone zostało również uczestnictwo w grupach artystycznych oraz kursach znajdujących się w ofercie centrów kultury, domów, ośrodków kultury, klubów i świetlic. Liczba członków grup artystycznych zmalała na przestrzeni dwóch lat o 14,0% (do 7,2 tys.), a absolwentów kursów o 47,8% (do 0,9 tys.).

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a w przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny w Kielcach
p.o. Dyrektor Ewa Tomczyk
Tel: 41 249 96 02

Rzeczoznawca:
Informatorium Statystyczne
Tel: 41 249 96 23

 www.kielce.stat.gov.pl

 @Kielce_STAT

 @UrządStatystycznyKielce

Powiązane opracowania

[Rocznik Statystyczny Województwa Świętokrzyskiego 2021](#)

[Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa świętokrzyskiego - grudzień 2021](#)

[Biuletyn statystyczny województwa świętokrzyskiego - IV kwartał 2021](#)

[Popyt na pracę w województwie świętokrzyskim w 2021 r.](#)

[Turystyka w województwie świętokrzyskim w 2021 r.](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych](#)

[Dziedzinowe Bazy Wiedzy](#)

[System Monitorowania Rozwoju STRATEG](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku pojęć stosowanych w statystyce publicznej

[Lista pojęć statystyki publicznej](#)